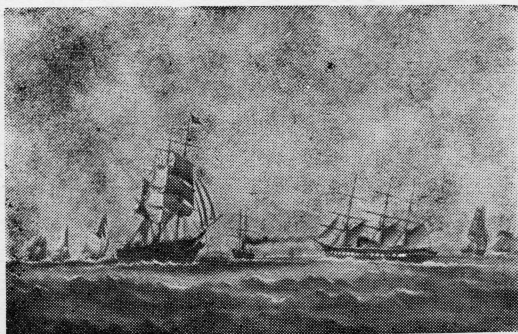

Kapetan Gregor Cotič jedan od najistaknutijih slovenskih moreplovaca XVIII stoljeća

Slovenski primorski pojas bio je važno ishodište na more i u svijet ne samo svog bližeg i daljeg slovenskog zaleđa. Njegova uloga bila je veoma značajna ne samo s ekonomsko-gospodarskog već i s društveno-kulturnog gledišta. Ekonomsko-društveni razvoj Slovenskog primorja i utjecaj toga razvoja na bliže i dalje zaleđe postaje sve značajnije od kraja XVII stoljeća. Pogotovo se to očituje u XVIII i XIX stoljeću, kada Venecija

gubi svoju nekadašnju pomorsku snagu i premoć u bazenu Jadranskog mora, a Austrija preko naše obale i, zahvaljujući poznatim i u svijetu priznatim visokim stručnim odlikama naših, a posebno slovenskih pomoraca, postaje istaknuta pomorska sila.

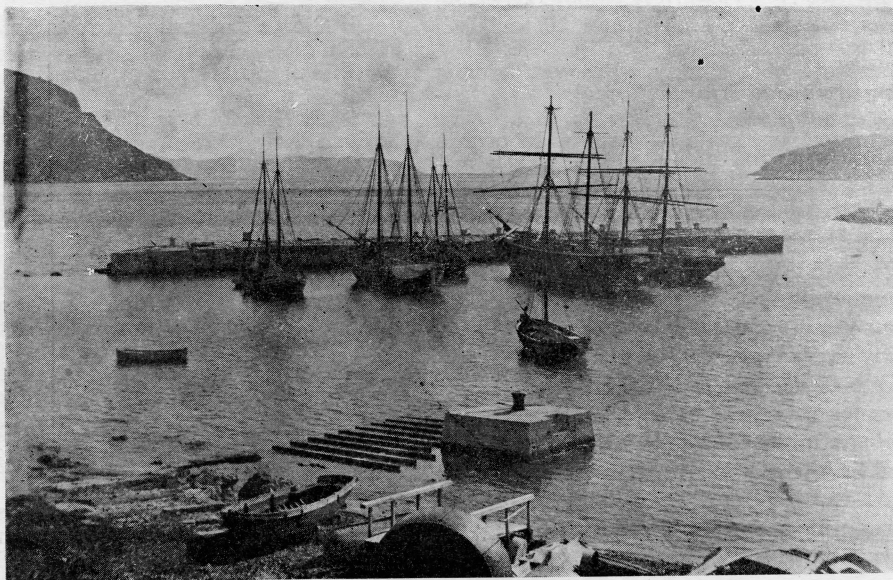
U drugoj polovini XVIII i u početku XIX stoljeća među slovenskim pomorcima svojim pomorskim vještinama istakli su se mnogi, a posebno ističemo Ivana Mihelčiča iz Ljubljane, Martina Valenčiča, Nikolu Lerna (Kerna) iz Pirana, Josipa Perjana iz Kopera, a iz Trsta (i okolice Trsta) Josipa Bandela, Mihajla Cibula, Ivana Klemenca,

Julija Kode, Bartula Pahora, Antona Štegera, Nikole Tornjana i Antona Šešena. Svi ovi slovenski pomorci plovili su na različitim trgovačkim jedrenjacima austrijske ili neke druge zastave. Oni su također bili i u sastavima brodskih posada trgovačkih jedrenjaka izvan jadranske plovidbe Dubrovačke Republike. Ti su slovenski pomorci plovili ne samo Jadranskim, Crnim morem i čitavim Mediteranom, već su često plovili i po Atlantskom oceanu.

Među slovenskim pomorcima praktičarima-moreplovcima sredinom XVIII stoljeća svakako privlači našu pažnju pomorski kapetan duge plovidbe (izvan jadranske navigacije) Gregor Cotič (Zottich) koji je zacijelo prednjačio kao kapetan-zapovjednik najvećih tadašnjih austrijskih trgovačkih jedrenjaka i kao pomorski privrednik u basenu Sredozemnog mora.

Kapetan Gregor Cotič je pripadao dobro poznatoj slovenskoj obitelji iz prirodnog zaleđa Trsta. Prema istraživanjima dra Miroslava Pahora (direktora Pomorskog muzeja S. Mašera iz Pirana) kapetan Gregor Cotič je bio rođen u Dorenbergu pri Gorici. Godinu kada se kapetan Gregor Cotič preselio i stalno nastanio u Trstu još se nije uspjelo doznati; za to će trebati nešto malo više vremena i truda za povijesno-arhivska istraživanja naših i talijanskih arhivskih fundusa. Međutim, jedno je već sigurno utvrđeno: već oko 1740. godine kapetan Gregor Cotič je bio veoma ugledan tršćanski pomorski privrednik-moreplovac.

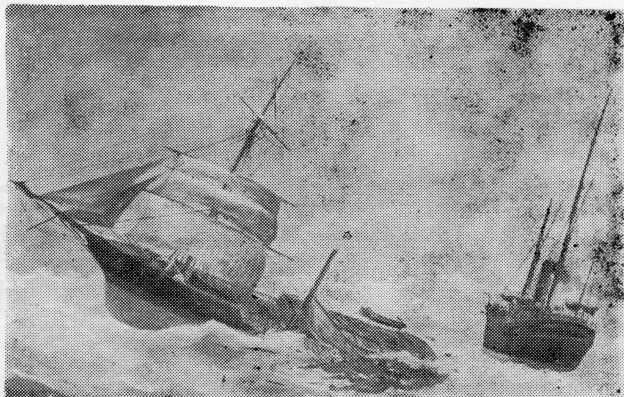
Kapetan Cotič je u Trstu, pored svog doma, imao i vlastitu trgovačku kuću. Bio je razgranao

svoje pomorsko-trgovačko poslovanje koje je dovezalo od zapadnih luka Sredozemnog mora i ostalog dijela mediteranskog basena, pa preko luka Apeninskog te Balkanskog poluotoka, Rijeke, Senja i Trsta do unutrašnjost Slovenije, Hrvatske i austrijskih zemalja.

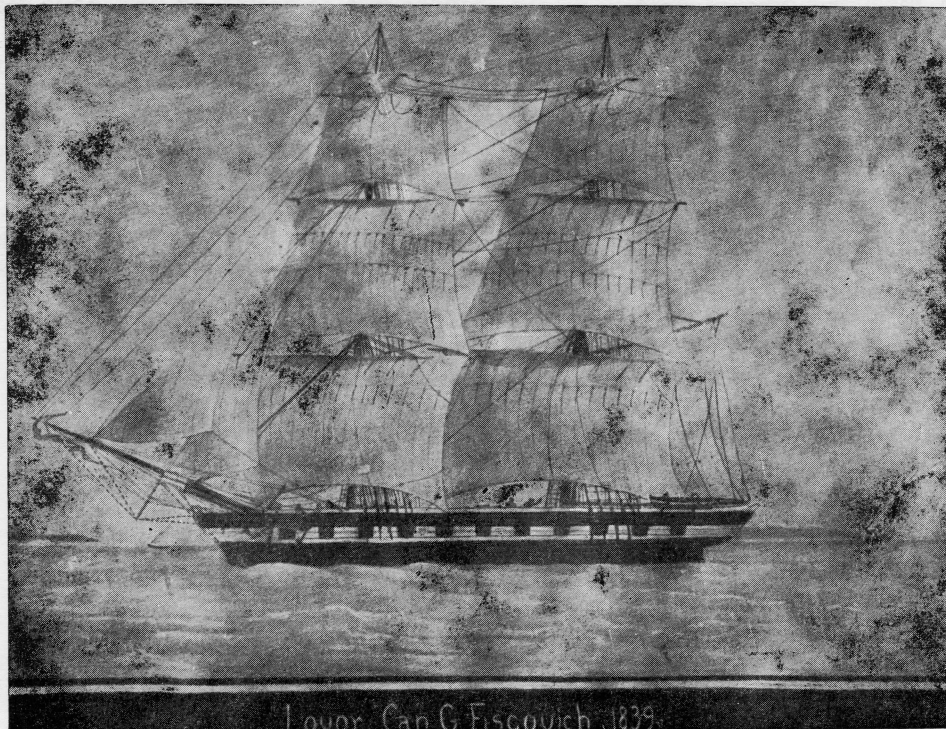
U prvo vrijeme kapetan Gregor Cotič plovi na jedrenjacima izvan jadranske navigacije (duge plovidbe). Kada je postao kapetan-zapovjednik jedrenjaka, bavi se više nego što je bilo uobičajeno trgovačkim i komercijalnim poslovanjima, a posebno pomorskom trgovinom. Ali uza sve te poslove kapetan Gregor Cotič često i plovi kao zapovjednik najvećih tadašnjih austrijskih trgovačkih jedrenjaka. Zapovjedao je različitim tipovima trgovačkih jedrenjaka, a dulje vremena je bio komandant velikog jedrenjaka tipa nava koji se zvao »San Giovanni Nepomuceno«. To je bilo četrdesetih i pedesetih godina XVIII stoljeća. S tom je navom kapetan Cotič prokrstario cijelo Sredozemno more izvršavajući različite pomorsko-komercijalne i nautičke zadatke. U isto vrijeme obavio je i nekoliko plovidbenih zadataka izvan Sredozemnog mora i tako se okušao navigacije i po Atlantskom oceanu. Baš nakon tih putovanja naš Cotič ostavlja moreplovstvo i otada se više bavi prekomorskom trgovinom i uopće trgovačkim poslovanjima koji su bili usko vezani s brodarstvom i plovidbom. Osim čisto pomorsko-trgovačkih poslova Cotič je sudjelovao u gradnji slovenskih brodova (koji su tada plovili pod austrijskom zastavom) na tršćanskim brodogradilištima, kupio je (u zajednici s drugima) i dva jedrenjaka izvan Trsta.

Kapetan Gregor Cotič je znao brodove u kojima je imao svoje udjele vlasništva (»karate«), veoma uspješno upotrijebiti za najrentabilnija pomorsko-trgovačka putovanja koja su mu dono-

sila velike profite. Toliko je bio razgranao svoje trgovačko pomorsko poslovanje da je morao u najmljivati u svoju korist i strane trgovačke jedrenjake pa i brodove Dubrovačke Republike. Zahvaljujući upravo toj okolnosti pomorsko-trgovačka djelatnost ovog slovenskog moreplovca i pomorskog poduzetnika ostala je zabilježena u arhivskim knjigama Historijskog arhiva u Dubrovniku. Zahvaljujući tim arhivskim izvorima mogao se ovaj prilog na ovaj način prirediti.

Kao vrstan poslovni čovjek, kapetan Gregor Cotič je obavljao i različite novčane poslove, izdavao pomorska kreditna pisma, vršio pomorska osiguranja itd. Osim toga, ulagao je dosta svog novca i u brodograđevnu djelatnost. Posebno je bio razgranao posredničku trgovinu drvom, drvenom građom, finalnim proizvodima, naročito željeznom robom, pa onda kožama, kožicama, vunom, duhanom itd. Kao takav, kapetan Gregor Cotič je stekao velik ugled ne samo među tršćanskim i slovenskim već i u mediteranskim pomorskim krugovima. Takvim svojim djelovanjem Cotič se uvrstio među najsposobnije naše pomorske privrednike XVIII stoljeća.

Lovor Can G. Fiscovich 1839